

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ**

ФОМІНА ЛІЛЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

УДК 658.1

РОЗРОБКА ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Спеціальність 8.03050801 «Фінанси і кредит (за спеціалізованими
програмами)»

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття кваліфікації
магістра з фінансів і кредиту

Магістерсько-кваліфікаційна робота є рукописом.

Робота виконана в Запорізькій державній інженерній академії (м. Запоріжжя) на кафедрі фінансів, банківської справи та страхування.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор

Метеленко Наталя Георгіївна,

Запорізька державна інженерна академія

Рецензент:

бухгалтер 1 категорії Запорізького електротехнічного
коледжу ЗНТУ

Єфіменко Наталія Анатоліївна

Захист відбудеться 14 січня 2016 р. о 9 годині на засіданні Екзаменаційної комісії у Запорізькій державній інженерній академії за адресою: 69000, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 226.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ринкові перетворення в економіці України здійснюються під впливом багатьох факторів, котрі обумовлюють невизначеність характеристик майбутнього стану зовнішнього та внутрішнього середовища для окремого підприємства. У зв'язку з цим підприємства усіх форм власності та господарювання можуть забезпечити перспективу власного існування тільки на основі стратегічного управління, одним з найважливіших компонентів якого є процеси формування і реалізації фінансової стратегії.

Важливість ролі фінансової стратегії обумовлена сутнісною природою головних економічних категорій – фінансів, грошей і кредиту, що виступають фундаментом її побудови. Рух цих категорій, підпорядкований законам розвитку ринку, їх участь у відтворювальному процесі, універсальний характер, з точки зору виконання ними функцій утворення, розподілу й використання фінансових ресурсів, для будь-якого бізнесу визначають особливий статус всіх похідних від них категорій, в тому числі фінансової стратегії.

Різним аспектам проблеми стратегічного управління за останні роки присвячено багато праць зарубіжних та вітчизняних економістів, в яких достатньо детально розглядається методологія формування та реалізації фінансової стратегії підприємства, чим підкреслюється актуальність даної проблеми.

Проблеми фінансової стратегії підприємств досліджувались у роботах багатьох вітчизняних і закордонних авторів, у тому числі Г.А. Агужена, В.П. Александрова, В.Л. Андрущенко, А.І. Амоши, Г.В. Базарової, В.Д. Базилевича, І.Т. Балабанова, М.Д. Білик, А.М. Бірмана, І.А. Бланка, І.П. Булеєва, В.В. Буряковського, О.Д. Василика, Е.А. Вознесенського, А.Ф. Гойко, А.І. Даниленка та ін. Вони внесли вагомий вклад до теорії і практики формування

фінансової стратегії підприємств. У їх роботах проаналізовані різноманітні аспекти побудови фінансової стратегії підприємств в умовах командно-адміністративної, кризової, перехідної та ринкової моделей економіки.

В той же час подальші перетворення в економіці України роблять необхідним більш глибокі дослідження сутності фінансової стратегії її практичного застосування на українських підприємствах, що обумовлює актуальність даної теми дослідження.

Мета й завдання дослідження. Метою роботи є розробка фінансової стратегії розвитку КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» на базі діагностики його фінансового стану за рахунок удосконалення стратегічного фінансового управління.

Для досягнення зазначеної мети сформульовано та вирішено такі завдання:

- досліджено теоретичні та методичні аспекти розробки фінансової стратегії підприємства;
- проведено діагностику фінансового стану та оцінено фінансову стратегію КТ «ЗЗВА»;
- розроблено фінансову стратегію розвитку КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» в умовах кризової економіки.

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» (КТ «ЗЗВА»).

Предметом дослідження є процеси стратегічного фінансового управління на КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія».

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження економічних явищ: аналіз і синтез – для проведення фінансової діагностики підприємства – бази дослідження; індукція та дедукція – для визначення ефективності фінансово-господарської діяльності

КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія»; порівняння – для оцінки стану, фінансових проблем та перспектив розвитку електротехнічної галузі машинобудування в Україні.

Матеріалами для дослідження стали: спеціальна література з проблем теорії та практики розробки фінансової стратегії підприємства, нормативні документи, статистичні дані.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

- удосконалено:
 - науково-методичний підхід до процесу розробки фінансової політики підприємства, який, на відміну від існуючих підходів, враховує особливості його функціонування та конкурентоспроможності на ринку;
 - методичний підхід до побудови механізму розробки та реалізації фінансової стратегії суб'єкта господарювання, який, на відміну від існуючих підходів, враховує його індивідуальні особливості у фінансово-господарській діяльності.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені в ході дослідження науково-практичні рекомендації можуть бути використані в діяльності КТ «ЗЗВА» та на інших підприємствах галузі, що дозволить підвищити ефективність здійснення ними фінансово-господарської діяльності в умовах кризового розвитку економіки України.

Особистий внесок здобувача. Всі наукові результати, які представлені в роботі і опубліковані в наукових працях, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були представлені в доповіді на III Міжнародній науково-практичній конференції «Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика».

Публікації. Основні положення роботи опубліковано в матеріалах науково-практичної конференції.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативні документи, навчально-методична література, наукові публікації в періодичних

виданнях з питань розробки фінансової стратегії підприємств, а також фінансова звітність підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можуть скласти основу для подальшої розробки фінансової стратегії розвитку підприємств.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладений на 132 сторінках. Робота містить 25 таблиць, 21 рисунок та додатки. Список використаних джерел налічує 82 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми магістерської роботи, визначено предмет та об'єкт дослідження, сформульовано мету та основні завдання, розкрито методи дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів та публікації автора.

У першому розділі «Теоретичні та методичні аспекти розробки фінансової стратегії підприємства» визначено, що в процесі дослідження фінансової стратегії підприємства потрібно пов'язати це поняття з більш загальним поняттям стратегії підприємства, і визначено місце фінансової стратегії у загальній стратегії суб'єкта господарювання.

Проведена оцінка підходів вітчизняних та закордонних вчених дозволила виявити суттєві дискусії навколо визначення терміну «фінансова стратегія підприємства» та її теоретичної характеристики.

Фінансова стратегія – це один з важливих видів функціональної стратегії підприємства, яка забезпечує всі основні напрями розвитку його фінансової діяльності й фінансових відносин за допомогою формування довгострокових фінансових цілей, вибору найбільш ефективних методів їх досягнення, які адекватні коригуванню напрямів формування та використання фінансових ресурсів при зміні умов зовнішнього середовища.

На окрему увагу заслуговує взаємозв'язок фінансової стратегії підприємства із іншими стратегіями функціонального рівня, що було наведено та розкрито у розділі.

Окремо, в рамках дослідження було розглянуто методичні аспекти формування та оцінювання ефективності фінансової стратегії розвитку підприємства з акцентом на фінансовий аналіз.

Досліджено складові елементи формування та оцінювання ефективності фінансової стратегії підприємства. При цьому, на особливу увагу заслуговує теоретична характеристика методики аналізу фінансового стану, що включає: горизонтальний та вертикальний аналіз активів, горизонтальний та вертикальний аналіз пасивів, аналіз ліквідності, аналіз фінансової стійкості, аналіз ділової активності, аналіз рентабельності, горизонтальний та вертикальний аналіз звіту про фінансові результати підприємства.

Оцінка електротехнічної галузі машинобудування України показала наявність кризи в галузі та низку суттєвих проблем, що потребують вирішення у найближчій перспективі, а саме: розвиток другої хвилі економічної кризи у країні призвів до багатократного зменшення попиту на продукцію підприємств галузі; програш конкурентної боротьби у країні та за її межами іноземним конкурентам через низьку якість продукції та невідповідність частини продукції сучасним ринковим вимогам; втрата традиційних закордонних ринків збуту та неможливість швидкої переорієнтації на інші закордонні ринки через специфіку електротехнічного обладнання (необхідність отримання ліцензій, різні технічні характеристики та ін.); політична складова на закордонних ринках збуту; суттєва доля іноземних матеріалів та комплектуючих, що внаслідок дефляції гривні призвело до подорожчання кінцевої продукції; низький рівень підготовки вищої ланки менеджменту підприємств та недостатній рівень маркетингових і збутових зусиль; відсутність державної підтримки; швидкі зміни у законодавстві країни, зокрема, у податковому законодавстві.

Окремо було звернено увагу на фінансові проблеми підприємств електротехнічної галузі промисловості, а саме: відсутність доступу до інвестиційних ресурсів, низьку якість залучення фінансових ресурсів акціонерів, високу вартість банківського кредитування, знецінення обігових коштів унаслідок високої інфляції, іммобілізацію обігових коштів у дебіторській заборгованості та запасах підприємств, низькій рівень управління доходами та небажання керівництва більшості підприємств звернути увагу на доходи від інвестиційної та фінансової діяльності.

У другому розділі «Діагностування фінансового стану та оцінка фінансової стратегії КТ «ЗЗВА»» надано організаційно-економічну характеристику, проаналізовано фінансовий стан та оцінено ефективність фінансової стратегії підприємства КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія».

Організаційно-економічна характеристика КТ «ЗЗВА» показала, що підприємство у 2012 – 2014 роках через низку зовнішніх та внутрішніх проблем стикнулося з розвитком фінансової кризи і знаходиться на грані банкрутства.

Аналіз активів КТ «ЗЗВА» у 2012 – 2014 роках показав, що активи підприємства, що досліджується, за три роки зменшились на 22196 тис. грн. або на 8,67 %. Таке зменшення було викликане зменшенням необоротних активів на 15321 тис. грн. (темп росту – 92,99 %) і зменшенням оборотних активів на 7786 тис. грн. (темп росту – 79,83 %). Всі три роки дослідження підприємство мало «важку» структуру активів, при цьому питома вага необоротних активів у активах збільшилась на 2,74 % з 84,09 % на початку 2012 року до 86,83 % на кінець 2014 року.

Аналіз пасивів КТ «ЗЗВА» у 2012 – 2014 роках показав, що пасиви підприємства, що досліджується, за три роки зменшились на 22196 тис. грн. або на 8,67 %. Таке зменшення було викликане зменшенням власного капіталу на 57462 тис. грн. (темп росту – 75,41 %) та збільшенням поточних зобов'язань і забезпечень на 35267 тис. грн. (темп росту – 257,62 %). Підприємство має

проблеми з управлінням структурою власного капіталу та зростаючі збитки намагається покрити за рахунок короткострокових зобов'язань.

Аналіз ліквідності балансу КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» показав, що весь період дослідження баланс підприємства був не абсолютно ліквідним. Аналіз коефіцієнтів ліквідності показав, що зміни коефіцієнтів за три роки мали негативну динаміку (коефіцієнт поточної ліквідності зменшився за три роки до 0,54 на кінець 2014 року; коефіцієнт термінової ліквідності зменшився до 0,23 на кінець 2014 року; коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився за три роки до 0,01 на кінець 2014 року).

Аналіз фінансової стійкості КТ «ЗЗВА» показав наявність фінансової кризи на підприємстві весь період дослідження.

За результатами аналізу ділової активності можемо зазначити іммобілізацію значної частини оборотних активів та грошових коштів КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» у запасах та дебіторській заборгованості.

«Золоте правило економіки» на підприємстві, що досліджується, у 2013 та 2014 роках не виконується. Дана ситуація підтверджує наявність фінансової кризи, оскільки жоден з показників як у 2013 році, так і у 2014 році, не становить більше 100 %.

Аналіз фінансових результатів КТ «ЗЗВА» у 2012 – 2014 роках показав, що чистий збиток за період дослідження зріс на 8769 тис. грн. або на 70,41 %. КТ «ЗЗВА» потребує збільшення виручки від реалізації продукції та інших операційних доходів, а також підвищення ефективності управління собівартістю продукції, яка виготовляється на підприємстві.

Відмічаємо зростання збитковості діяльності КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» у 2012 – 2014 роках, що свідчить про розвиток фінансової кризи на підприємстві.

Оцінка ефективності фінансової стратегії КТ «ЗЗВА» показала фрагментарність та безсистемність стратегічного управління на підприємстві,

у тому числі у сфері розробки та реалізації фінансової стратегії, що призводить до зниження ефекту від всіх заходів, які спрямовані на виведення суб'єкта господарювання, що досліджується, з фінансової кризи.

У третьому розділі «Розробка фінансової стратегії розвитку КТ «ЗЗВА» в умовах кризової економіки» проведено систематизацію ознак фінансової кризи на КТ «ЗЗВА», запропоновано шляхи удосконалення фінансової політики підприємства, що досліджується, розроблено та запропоновано концептуальні основи формування фінансової стратегії розвитку КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія».

Стосовно систематизації ознак фінансової кризи на КТ «ЗЗВА», то на початку такої систематизації запропоновано визначитись з оцінкою ймовірності банкрутства за допомогою багатофакторних дискримінантних моделей. Підсумовуючи проведену оцінку ймовірності банкрутства за допомогою багатофакторних дискримінантних моделей, можемо зазначити, що КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» перебуває у фінансовій кризі, яка за період дослідження (2012 – 2014 роки) поглибилась. Підприємство, що досліджується, потребує негайних дій по фінансовій стабілізації. При цьому, у подальшому, для оцінки ефективності стратегічного та тактичного управління у сфері боротьби з фінансовою кризою пропонується оцінку ймовірності банкрутства за допомогою багатофакторних дискримінантних моделей проводити раз на квартал за допомогою автоматизації процесів у програмному продукті MS Excel. В якості моделей оцінки ймовірності банкрутства пропонується використовувати ті, які підтвердили розвиток кризи у 2012 – 2014 роках, а саме моделі: Гордона Л. В. Спрінгейта, Р. Лісу, Р. Таффлера та Г. Тішоу, О. О. Терещенка, Міністерства фінансів України.

В рамках систематизації ознак фінансової кризи на КТ «ЗЗВА» було визначено, спираючись на дослідження фінансового стану та ймовірності банкрутства (проведені у другому та третьому розділі роботи), які зовнішні і

внутрішні фактори негативно вплинули на підприємство, та який вид (види) фінансової кризи існують на КТ «ЗЗВА».

Проведене дослідження у роботі свідчить про наявність на підприємстві, що досліджується, «консервативного типу фінансової політики». Однак, враховуючи збитковість діяльності та розвиток фінансової кризи, автор рекомендує підприємству «помірний тип фінансової політики», оскільки «агресивний тип» можливо застосовувати або на грані банкрутства, або в рамках максимально успішного розвитку підприємства (обидві ситуації відсутні на підприємстві).

КТ «ЗЗВА» рекомендується у середньостроковому періоді (3 роки) акцентувати увагу на розробці та впровадженні помірної фінансової політики, що буде спрямована саме на боротьбу з фінансовою кризою.

КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» рекомендується формувати фінансову політику, враховуючи три групи факторів (рис. 1).

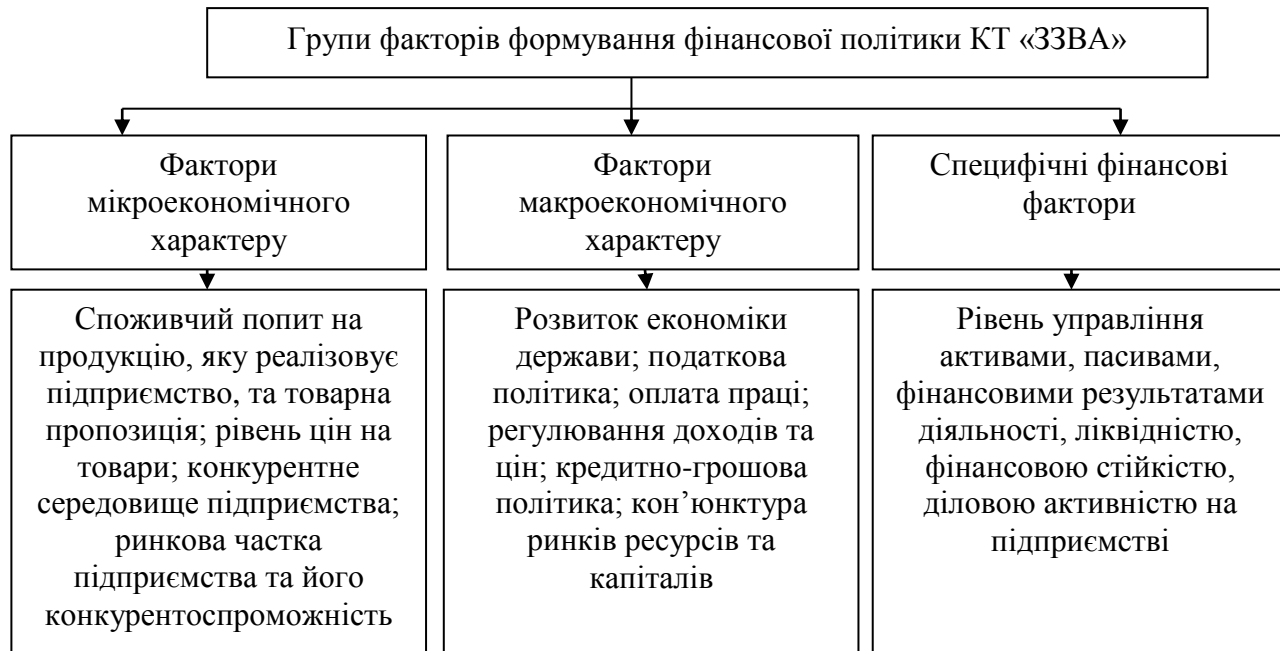

Рис. 1. Групи факторів формування фінансової політики КТ «ЗЗВА»

При формування фінансової політики КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» рекомендується спиратись на діагностику внутрішньогалузевого суперництва за методикою М. Портера.

Для КТ «ЗЗВА» були запропоновані концептуальні основи формування фінансової стратегії розвитку, що включають: сутність фінансової стратегії розвитку; мету та задачі фінансової стратегії; принципи розробки та реалізації фінансової стратегії.

На рисунку 2 наведено процес розробки фінансової стратегії підприємства та його вплив на фінансово-господарську діяльність КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія».

Рис. 2. Процес розробки фінансової стратегії підприємства та його вплив на фінансово-господарську діяльність КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія»

Окремо було розкрито етапи механізму реалізації фінансової стратегії для КТ «ЗЗВА»: визначення періоду реалізації фінансової стратегії; аналіз факторів зовнішнього підприємства; формування стратегічної мети фінансової

діяльності; розроблення фінансової політики підприємства; розроблення системи заходів по забезпеченню реалізації фінансової стратегії (було рекомендовано річний антикризовий план, спрямований на усунення збитковості, зроблено прогноз його реалізації та за допомогою засобів MS Excel було зроблено прогноз чистого збитку (прибутку) на 3 прогнозних роки); оцінка потенціалу розробленої фінансової стратегії за допомогою методики Н.М. Шмиголь; реалізація та коригування фінансової стратегії; оцінка реалізації та досягнення стратегічної мети фінансової стратегії.

Для підвищення ефективності розробки та реалізації фінансової стратегії на КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» було рекомендовано зміни організаційної структури фінансової служби підприємства.

ВИСНОВКИ

В результаті проведених досліджень було зроблено відповідні висновки та пропозиції:

1. Теоретичні аспекти стратегічного управління у сучасній науковій літературі досліджені досить детально. Відмічаємо дискусії навколо визначення терміну «стратегія» та складових і класифікації стратегій. Фінансова стратегія підприємства відноситься до функціональних стратегій і є однією з найбільш досліджених стратегій суб'єктів господарювання, що також породжує дискусії навколо визначення терміну та складових даної стратегії. Наведені вище аспекти ускладнюють практичне засвоєння стратегічного управління та стратегічного фінансового управління на українських підприємствах.

2. Базовою інформаційною складовою фінансової стратегії розвитку підприємства є фінансовий аналіз. Методика діагностики фінансового стану та проведення фінансового аналізу суб'єктів господарювання є досить

пропрацьованою і дозволяє отримати достовірну інформацію для розробки фінансової стратегії підприємства.

3. Оцінка електротехнічної галузі машинобудування України в 2012 – 2014 роках показала наявність кризи. Однак, при цьому, темпи зниження обсягів виробництва в електротехніці за період дослідження (-9,09 %) були нижче, ніж у машинобудуванні взагалі (-29,69 %). Кризова ситуація у галузі генерується, у тому числі, низкою фінансових проблем, а саме: відсутністю доступу до інвестиційних ресурсів, низькою якістю залучення фінансових ресурсів акціонерів та власників, високою вартістю банківського кредитування, знеціненням обігових коштів унаслідок високої інфляції, іммобілізацією обігових коштів у дебіторській заборгованості та запасах підприємств, низьким рівнем управління доходами та небажанням керівництва більшості підприємств звернути увагу на доходи від інвестиційної та фінансової діяльності.

4. Організаційно-економічна характеристика КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» показала, що підприємство є одним з найбільших виробників високовольтного обладнання в Україні, має значний асортимент продукції, яка виготовляється, однак, у 2012 – 2014 роках через низку зовнішніх та внутрішніх проблем стикнулося з розвитком фінансової кризи і знаходиться на грані банкрутства.

5. Аналіз активів КТ «ЗЗВА» у 2012 – 2014 роках показав – стосовно горизонтального аналізу активів: активи підприємства, що досліджується, за три роки зменшились на 22196 тис. грн. або на 8,67 %; таке зменшення було викликане зменшенням необоротних активів на 15321 тис. грн. (темп росту – 92,99 %) і зменшенням оборотних активів на 7786 тис. грн. (темп росту – 79,83 %). Базовими статтями активів, що негативно вплинули на їх розмір, були: вартість основних засобів, запаси, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, грошові кошти. Відмічаємо проблеми підприємства з оновленням основних фондів (відмічаємо їх суттєвий знос), розміром запасів, розміром грошових коштів на поточних рахунках та намагання зменшити

розміри кредитування власних контрагентів в умовах економічної кризи. Стосовно вертикального аналізу активів: всі три роки дослідження підприємство мало «важку» структуру активів, при цьому питома вага необоротних активів у активах збільшилась на 2,74 % з 84,09 % на початку 2012 року до 86,83 % на кінець 2014 року; розміри оборотних активів незначні (на кінець 2014 року – 13,17 % активів КТ «ЗЗВА»), що є проблемою підприємства у зв'язку з виробництвом продукції (без попередньої оплати або отримання кредиту КТ «ЗЗВА» не має можливості виконати велике замовлення). КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» потребує удосконалення управління активами як у ракурсі необоротних активів (основні фонди), так і у ракурсі оборотних активів (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти на поточних рахунках).

б. Аналіз пасивів КТ «ЗЗВА» у 2012 – 2014 роках показав – стосовно горизонтального аналізу пасивів: пасиви підприємства, що досліджується, за три роки зменшились на 22196 тис. грн. або на 8,67 %; таке зменшення було викликане зменшенням власного капіталу на 57462 тис. грн. (темп росту – 75,41 %) та збільшенням поточних зобов'язань і забезпечень на 35267 тис. грн. (темп росту – 257,62 %). Відмічаємо наявність у період дослідження тільки двох розділів пасивів (підприємство не використовує довгострокові запозичення). Базовою статтею пасивів, що негативно вплинула на їх розмір, був непокритий збиток (-47567 тис. грн.). Позитивно вплинуло на розмір пасивів зростання короткострокових кредитів банків на 17452 тис. грн. Відмічаємо проблеми підприємства зі зростанням непокритого збитку, що свідчить про наявність збиткової діяльності у 2012 – 2014 роках. Стосовно вертикального аналізу пасивів: питома вага власного капіталу за період дослідження зменшилась з 91,26 % на початок 2012 року до 75,36 % на кінець 2014 року; питома вага поточних зобов'язань і забезпечень зросла на 15,90 %; на окрему увагу заслуговує низька доля статутного капіталу у пасивах підприємства весь період дослідження та зростання долі непокритого збитку до 25,42 % пасивів на кінець 2014 року. Підприємство має проблеми з

управлінням структурою власного капіталу та зростаючі збитки намагається покрити за рахунок короткострокових зобов'язань. КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» потребує удосконалення управління пасивами як у ракурсі власного капіталу (збільшення зареєстрованого капіталу та усунення непокритого збитку), так і у ракурсі поточних зобов'язань та забезпечень (короткострокові кредити банків, кредиторська заборгованість).

7. Підсумовуючи проведений аналіз ліквідності балансу КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія», відмічаємо, що весь період дослідження баланс підприємства був не абсолютно ліквідним. При цьому, ситуація на кінець 2013 року і у 2014 році погіршилась, якщо у 2012 році та на початок 2013 року не виконувались перша і друга нерівності, підприємству не вистачало найбільш ліквідних активів та активів, що швидко реалізуються, то у зазначений вище період не виконувались вже перша, друга та четверта нерівності, підприємству не вистачало найбільш ліквідних активів та активів, що швидко реалізуються; у той же час активи, що важко реалізуються, були більше постійних пасивів, а третя нерівність виконувалась тільки через те, що підприємство не мало довгострокових зобов'язань.

8. Аналіз коефіцієнтів ліквідності показав проблеми підприємства, що досліджується, з ліквідністю, оскільки на кінець 2014 року жоден з коефіцієнтів не відповідав нормативним значенням. Зміни показників ліквідності за три роки мали негативну динаміку (коефіцієнт поточної ліквідності зменшився за три роки до 0,54 на кінець 2014 року; коефіцієнт термінової ліквідності зменшився до 0,23 на кінець 2014 року; коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився за три роки до 0,01 на кінець 2014 року).

9. Аналіз фінансової стійкості КТ «ЗЗВА» показав наявність фінансової кризи на підприємстві весь період дослідження. Розрахунок же коефіцієнтів фінансової стійкості для КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» у 2012 – 2014 роках є малоінформативним, оскільки на

розрахунок коефіцієнтів значно вплинула переоцінка основних фондів та штучне завищення розміру власного капіталу підприємства за рахунок статті «Капітал у дооцінках».

10. За результатами аналізу ділової активності можемо зазначити іммобілізацію значної частини оборотних активів та грошових коштів КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» у запасах та дебіторській заборгованості, що вимагає від підприємства збільшувати періоди обороту кредиторської заборгованості і, в свою чергу, збільшує періоди виробництва продукції та обороту грошових коштів. Наведена вище ситуація у більшій мірі була викликана зменшенням доходу від реалізації (особливо у 2014 році) і, в меншій мірі, зростанням розмірів запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості.

11. «Золоте правило економіки» на підприємстві, що досліджується, у 2013 та 2014 роках не виконується. Дана ситуація підтверджує наявність фінансової кризи, оскільки жоден з показників як у 2013 році, так і у 2014 році, не становить більше 100 %.

12. Аналіз фінансових результатів КТ «ЗЗВА» у 2012 – 2014 роках показав, що чистий дохід від реалізації за період дослідження зменшився на 72285 тис. грн. або на 64,70 %, при цьому він зменшувався і в 2013 році, і в 2014 році, але зменшення у 2014 році було найбільшим (КТ «ЗЗВА» має проблеми зі збутом продукції та конкурентоспроможністю, та потребує негайних інвестицій у оновлення асортименту та маркетингові дослідження). Собівартість реалізованої продукції за період дослідження зменшилась на 57545 тис. грн. або на 58,11 %, при цьому вона зменшувалась і в 2013 році, і в 2014 році, але зменшення у 2014 році було найбільшим (відмічаємо перевищення темпів росту собівартості реалізованої продукції над темпами росту чистого доходу від реалізації продукції за три роки дослідження). Дана ситуація свідчить про низькій рівень менеджменту витрат на підприємстві, що досліджується, та про незадовільні результати роботи фінансових, виробничих та збутових підрозділів. КТ «ЗЗВА» мало валовий прибуток у 2012 та 2013

роках, а у 2014 році валовий збиток, який склав 2056 тис. грн. Отримання валового збитку вказує на ситуацію на грані банкрутства на підприємстві та потребує негайного вирішення за рахунок як тактичних, так і стратегічних заходів фінансово-господарського характеру. Чистий збиток у 2012 – 2014 роках зріс на 8769 тис. грн. або на 70,41 %. КТ «ЗЗВА» потребує збільшення виручки від реалізації продукції та інших операційних доходів, а також підвищення ефективності управління собівартістю продукції, яка виготовляється на підприємстві.

13. Відмічаємо зростання збитковості діяльності КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» у 2012 – 2014 роках, що свідчить про розвиток фінансової кризи на підприємстві.

14. Оцінка ефективності фінансової стратегії КТ «ЗЗВА» показала фрагментарність та безсистемність стратегічного управління на підприємстві, у тому числі у сфері розробки та реалізації фінансової стратегії, що призводить до зниження ефекту від всіх заходів, які спрямовані на виведення суб'єкта господарювання, що досліджується, з фінансової кризи.

15. Для вирішення виявлених у ході магістерського дослідження проблем КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» було запропоновано наступні рекомендації:

15.1. Розробити та застосувати на підприємстві, що досліджується, процедуру систематизації ознак фінансової кризи, що буде включати у себе наступні елементи: оцінку ймовірності банкрутства КТ «ЗЗВА» за допомогою багатофакторних дискримінантних моделей (підприємству рекомендуються для використання моделі Гордона Л. В. Спрінгейта, Р. Лісу, Р. Таффлера та Г. Тішоу, О. О. Терещенка, Міністерства фінансів України); визначення зовнішніх та внутрішніх факторів негативного впливу на підприємство; діагностику фінансового стану; класифікацію фінансової кризи з використанням розробок проф. І.О. Бланка.

15.2. Удосконалити розробку та реалізацію фінансової політики на підприємстві, як головної складової розробки та реалізації фінансової стратегії

розвитку. КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» рекомендується змінити «консервативну» фінансову політику на «помірну» з акцентом на боротьбу з фінансовою кризою на підприємстві. При цьому, головну увагу пропонується приділяти оцінці та врахуванню факторів формування фінансової політики (фактори мікроекономічного характеру, фактори макроекономічного характеру, специфічні фінансові фактори) з обов'язковим урахуванням конкуренції на ринку та конкурентоспроможності КТ «ЗЗВА». Оцінку конкурентного середовища підприємства, його ринкової частки та конкурентоспроможності КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» рекомендується проводити за допомогою діагностики внутрішньогалузевого суперництва за методикою М. Портера (в рамках дослідження була проведена оцінка конкурентоспроможності підприємства за даною методикою).

15.3. Розробити для КТ «ЗЗВА» концептуальні основи формування фінансової стратегії розвитку. Для підприємства, що досліджується, було визначено: сутність фінансової стратегії розвитку; мету та задачі фінансової стратегії; принципи розробки та реалізації фінансової стратегії. Було досліджено процес розробки фінансової стратегії підприємства та його вплив на фінансово-господарську діяльність КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія».

Окремо було розкрито етапи механізму реалізації фінансової стратегії для КТ «ЗЗВА»: визначення періоду реалізації фінансової стратегії; аналіз факторів зовнішнього підприємства; формування стратегічної мети фінансової діяльності; розроблення фінансової політики підприємства; розроблення системи заходів по забезпеченню реалізації фінансової стратегії (було рекомендовано річний антикризовий план, спрямований на усунення збитковості, зроблено прогноз його реалізації та за допомогою засобів MS Excel було зроблено прогноз чистого збитку (прибутку) на 3 прогнозних роки); оцінка потенціалу розробленої фінансової стратегії за допомогою методики

Н.М. Шмиголь; реалізація та коригування фінансової стратегії; оцінка реалізації та досягнення стратегічної мети фінансової стратегії.

Для підвищення ефективності розробки та реалізації фінансової стратегії на КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія» були рекомендовані зміни організаційної структури фінансової служби підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

В інших виданнях:

1. Литвинова Л.О., Хацер М.В. Фінансова стратегія як орієнтир розвитку підприємства // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика». – Запоріжжя: КПУ, 2015. – С. 462 – 464.

АНОТАЦІЯ

Фоміна Л.О. Розробка фінансової стратегії розвитку підприємства. – Рукопис.

Магістерська робота на здобуття кваліфікації магістра з фінансів і кредиту. Запорізька державна інженерна академія, 2016.

Кваліфікаційна робота магістра присвячена теоретичним та практичним аспектам розробки фінансової стратегії розвитку підприємства. В роботі: досліджено теоретичні та методичні аспекти розробки фінансової стратегії підприємства; проведено діагностику фінансового стану та оцінено фінансову стратегію КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і компанія»; розроблено фінансову стратегію розвитку КТ «ЗЗВА» в умовах кризової економіки.

Ключові слова: діагностика фінансового стану, криза, стратегія, фінансова криза, фінансова політика підприємства, фінансова стратегія, функціональна стратегія.

АННОТАЦИЯ

Фомина Л.А. Разработка финансовой стратегии развития предприятия. – Рукопись.

Магистерская работа на соискание квалификации магистра по финансам и кредиту. Запорожская государственная инженерная академия, 2016.

Квалификационная работа магистра посвящена теоретическим и практическим аспектам разработки финансовой стратегии развития предприятия. В работе: исследованы теоретические и методические аспекты разработки финансовой стратегии предприятия; проведена диагностика финансового состояния и оценена финансовая стратегия КО «Запорожский завод высоковольтной аппаратуры – Вакатов и компания»; разработана финансовая стратегия развития КО «ЗЗВА» в условиях кризисной экономики.

Ключевые слова: диагностика финансового состояния, кризис, стратегия, финансовый кризис, финансовая политика предприятия, финансовая стратегия, функциональная стратегия.

ANNOTATION

Fomina L.A. Implementation of financial strategy of an enterprise development – Manuscript.

Thesis for obtaining Master's Degree in Finance. Zaporozhye State Engineering Academy, 2016.

Master qualification work is dedicated to the theoretical and practical aspects of implementation of financial strategy of an enterprise development. The work analyses theoretical and methodological issues of elaboration of financial strategy of an enterprise. Diagnostic of financial condition of CC “Zaporozhye factory of High-

tension equipment – Vakotov and Co” is fulfilled. Moreover, financial strategy of CC “ZZVA” in terms of crisis economy is developed.

Key words: financial condition diagnosis, crisis, strategy, financial crisis, financial politics of the enterprise, financial strategy, functioning strategy.